

Vem är socialtjänsten till för?

För några dagar sedan fick jag ta del av en desperat flickas berättelse om sitt liv och sin kontakt med socialtjänsten. Jag blev både berörd och upprörd.

Flickan är 19 år. Hon har varit känd av socialtjänsten sen hon var 12 på grund av missbruk, våld och kriminalitet i familjen. Föremål för ett 15-tal olika placeringar Nu hemlös, hänvisad till soppkök och tillfälliga övernattningar hos vänner och i knarkarkvartar. Lider tidvis av stark ångest, använder droger och riskerar att i allt högre grad att bli drogberoende.

Hon vädjar desperat om hjälp. Stöd och boende, helst utanför Stockholm för att bryta kretsar och mönster. Har varit i kontakt med Maria Ungdom, som också är oroade för henne och gjort anmälan till socialtjänsten.

Men socialtjänsten avvisar henne. Hon får avslag på ansökan om hjälp.

Hur har det kunnat bli såhär? Vart har engagemanget och viljan att hjälpa tagit vägen? Undrar jag.

Under min tid inom den sociala barnavården hade vi också ungdomar som kommit på fel spår i livet. Av samma skäl som i dag, svåra uppväxtförhållanden, våld, missbruk och fattigdom. Försummade, övergivna och ibland utsatta för misshandel och övergrepp. Några ville inte ha med oss att göra, andra ville ha hjälp.

Vi hade mindre vetenskapligt baserad kunskap än i dag, om vikten av kontinuitet, vårdsammanbrottens negativa effekter, drogberoendets följder etc. Men vi kände ett starkt samhälleligt, professionellt och personligt engagemang och ansvar. Stod alltid på klienternas sida. När vi mötte en

ungdom som ville ha hjälp gjorde vi allt vad vi kunde, lyssnade, försökte förstå. Motiverande samtal med dem som inte var motiverade. Behövde vi bråka i nämnden för att få ett beslut så gjorde vi det. Jämsides härmed jobbade vi för att vård och behandlingsmetoder skulle utvecklas och bli bättre. Satte stor tilltro till den nya socialtjänstlagen och den forskning i socialt arbete som började ta fart på 80-talet.

Och hur blev det?

Den utredning socialtjänsten gjort om den 19-åriga flickan är flera sidor lång, men inger ingen känsla av att man försöker hitta en utväg för att hjälpa. Snarare får jag känslan av att utredaren försöker hitta argument för att inte (behöva) hjälpa och att flickan har sig själv att skylla, eftersom hon inte alltid fogat sig i gällande regler – kommit för sent, sabbat en familjehemsplacering för fem år sedan.

Jag vet att socialtjänsten är pressad, av New Public Managements följder, köp o sälj, ramavtal och upphandlingar, ekonomistyrning, kontroll, manualer, styrdokument, för lite personal och alldeles för många chefsbyten på alla nivåer.

Men, jag skulle önska att socialchefer och andra vågade, ville och orkade stå upp för det som är socialtjänstens kärnverksamhet; att svara för råd, stöd, vård och behandling till dem som behöver det, särskilt barn och unga, och jobba förebyggande mot missbruk och skadliga miljöer. Det vill säga verka i socialtjänstlagen anda. Jag önskar också att ingen, som sagts i detta fall, ska behöva höra "vi har inte möjlighet att anpassa vår verksamhet efter hennes behov" eller "eftersom vi är en vuxenhet har vi inte ungdomsboenden upphandlade".

Gun-Lis Angsell